

STEEDS MEER GELD VLOEIT WEG VAN DE PUBLIEKE DIENSTVERLENING NAAR AANDEELHOUDERS

TEKST
Willem-Jan van Ekert

FOTOGRAFIE
Eva Beeusaert

Je kan er niet naast kijken: de Vlaamse regering heeft een grote privatiseringsdrang. Ook op regionaal en nationaal niveau doet de overheid steeds vaker een beroep op externe bedrijven om vast overheidspersoneel te vervangen. Is privatiseren dan zo veel beter?

Nee, onderzoek wereldwijd toont overtuigend aan dat privatisering niet leidt tot betere dienstverlening. Integendeel. En de reden is duidelijk: winsten worden niet opnieuw in de dienstverlening geïnvesteerd, maar verdeeld

onder aandeelhouders. Burgers betalen een pak meer voor minder kwaliteit. De enige zorg van de aanbieder is zo veel mogelijk winst maken. Ook de toegankelijkheid van de dienstverlening is geen prioriteit bij privébedrijven. Bewijs daarvan zijn de voor velen onbetaalbare prijzen van kinderopvang of ouderenzorg. In heel wat andere landen komt men terug op eerdere privatiseringen en proberen ze de negatieve ontwikkeling terug te draaien door diensten als zorg, mobiliteit en energie opnieuw publiek te maken. Dat zou hier ook moeten gebeuren.

OUTSOURCING BIJ HET FAVV

Outsourcing bij het FAVV is een genuanceerd verhaal, aldus Dominique De Craen. Hij is voorzitter van het militantencomité FAVV en controleur distributie in de Lokale controle-eenheid Antwerpen. Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen maakt veelvuldig gebruik van zelfstandige diensten. Waarom eigenlijk?

“Soms breekt nood wet, ook al zijn wij als vakbond geen voorstander van uitbesteding. Het FAVV doet vooral een beroep op externe dierenartsen voor keuringen in slachthuizen en certificeringen. Het ligt in de aard van de taken om met zelfstandigen samen te werken. Die taken zijn meestal in de vroege of late uren, tijdens het weekend of op feestdagen en in vakantieperiodes. Keuringen in slachthuizen moeten bovendien verplicht door dierenartsen uitgevoerd worden.

Het gaat ook om zeer onregelmatige opdrachten, zeker wat certificering betreft. Het is niet zo evident om daar zelf de juiste mensen voor aan te trekken. Om een voorbeeld te geven: de luchthaven van Bierset is als enige in België dag en nacht open. In functie van de binnenkomende vluchten en de aanvoer van producten én om budgettaire redenen worden de taken deels uitgevoerd door een ambtenaar en een zelfstandige.

Er wordt binnen het FAVV ongeveer 33 miljoen euro (op een budget van 220 miljoen) besteed aan deze opdrachten. Het grootste deel ervan, ongeveer 65 procent, is bestemd voor het uitvoeren van keuringen in slachthuizen. Op de tweede plaats staan de uitgaven voor het certificeren. De kosten voor beide opdrachten worden betaald door de sector aan het FAVV. Het betreft retributies die de werkelijke kost afdekken en waarop het FAVV geen winst mag maken. Het is dus een break-even takenpakket.

En natuurlijk is er ook de lobby van de beroepsorganisaties van dierenartsen, daar moeten we niet flauw over doen. Zoals elke vereniging of vakbond, verdedigen ook zij de belangen van hun leden. Hoewel we duidelijk geen voorstander van private tewerkstelling zijn, kunnen we, gezien de specificiteit van deze opdrachten, hiervoor wel begrip tonen.”

VAN EEN PRIVATISERING IN ZORG EN WELZIJN IS NOG NOOIT IEMAND BETER GEWORDEN

Al vele decennia hebben zorginstellingen te kampen met privatisering en commercialisering. ACV Openbare Diensten stelt alles in het werk om die trend om te buigen, aangekondigde privatiseringen te bestrijden en beleidsmakers te wijzen op de nefaste gevolgen. Soms met succes maar vaak worden de plannen toch willens nillens doorgedrukt.

In de ouderenzorg is de commerciële sector het verst doorgedrongen. Bijna een op drie van alle woonzorgcentra wordt commercieel uitgebaat met achterliggend een nog nauwelijks te ontwarren netwerk van internationale beursgenoteerde vastgoedbeleggers. Ouderenzorg is dus duidelijk een verdienmodel geworden. De gevolgen zijn gekend: hogere dagprijzen, minder personeel en vooral ook heel wat meer klachten over de

kwaliteit van de zorg. Ook in de ziekenhuissector doen zich ontwikkelingen voor die weinig goeds voorspellen voor het personeel en de patiënt.

OPENBARE ZIEKENHUIZEN IN HET VIZIER

Openbare ziekenhuizen hebben een zeer lange geschiedenis. Ze blijven cruciaal om het recht op een voor iedereen toegankelijke kwaliteitsvolle en betaalbare gezondheidszorg te waarborgen. De voorbije decennia werd het ziekenhuislandschap in Vlaanderen al sterk hertekend. Heel wat kleinere openbare ziekenhuizen verdwenen en werden opgeslorpt door grotere vaak private ziekenhuizen. De situatie van de nog resterende openbare ziekenhuizen leek de voorbije jaren vrij stabiel. Toch worden nu de pijlen gericht op de nog overblijvende openbare ziekenhuizen.

Er was eind 2023 de privatisering van het Henri Serruysziekenhuis in Oostende en sinds 1 januari 2025 is het openbaar ziekenhuis A.S.Z. Aalst opgegaan in de privaatrechtelijke structuur AZORG. Nog meer openbare ziekenhuizen lijken eraan te moeten geloven. Op de agenda staan nu ook de privatiseringen van het AZ Geel, AZ Jan Palfijn Gent ...

Schaalvergroting lijkt opnieuw het modewoord te zijn. Dat er moet samengewerkt worden tussen ziekenhuizen is een feit maar argumenten waarom een openbaar ziekenhuis daarbij ook haar statuut moet verliezen, zijn er niet. Nooit horen we dat de kwaliteit niet zou voldoen, integendeel. Alles blijkt in het teken te staan van een hogere rentabiliteit, efficiëntie, flexibiliteit en winstbejag. Ook is men bijzonder goed in het creëren van

GEKNOEI IN RONSE — PRIVATISERING VAN WOONZORGCENTRUM DE LINDE

28 mei 2018. De OCMW-raad beslist tot privatisering van het woonzorgcentrum De Linde. Het woonzorgcentrum is verouderd en de bestuursmeerderheid meent met de private Zorggroep Eclips van vzw Sint-Vincentius een ideale partner te hebben gevonden om een hypermodern woonzorgcentrum te realiseren. Voordien had Ronse al beslist tot een in Vlaanderen nooit eerder geziene privatisering van al haar zorg- en welzijnsdiensten: thuiszorg, kinderopvang, dienstencentrum, serviceflats ... Het personeel en de bevolking wordt ondertussen gepaaid met animatiefilmpjes van het grootschalige project.

1 januari 2022. De overdracht van alle erkenningen en het beheer van het woonzorgcentrum gaat over naar de vzw. Persberichten kondigen de aanvang van de werken aan maar op het terrein wordt geen steen verlegd. Het

personeel moet in zeer moeilijke omstandigheden werken en de bewoners verblijven in een totaal verouderd woonzorgcentrum. De inspectieverslagen zijn vernietigend en het woonzorgcentrum wordt onder verhoogd toezicht geplaatst. De vzw houdt zich ook niet aan de afspraken en tal van facturen die ze aan de stad Ronse moeten betalen, blijven onbetaald. Kort voor de gemeenteraadsverkiezingen van vorig jaar barst de bom en niemand lijkt nog te weten hoe het verder moet. We waarschuwen in 2017 al voor het avontuur waarin het bestuur zich stortte ...

Januari 2025 of bijna 7 jaar later. Het Departement Zorg en Gezondheid verlengt nog maar eens de vergunning tot 2027. Uit noodzaak, want waar zou men anders de meer dan 150 bewoners onderbrengen? Het bestuur is verzeild geraakt in vele juridische procedures met aannemers, facturen blijven onbetaald en de toekomst voor personeel en bewoners blijft heel onzeker. Het bestuur zou er beter aan doen om de privatisering terug te schroeven en zelf opnieuw in te staan voor de uitbating en de realisatie van een nieuw woonzorgcentrum. Voor zij die eraan twijfelen: de zorg voor het welzijn van oudere inwoners is wel degelijk een kerntaak van een lokaal bestuur.

allerhande managementfuncties. In de eerste plaats is het personeel de dupe, daarna volgt de patiënt. Het is werkelijk onbegrijpelijk dat in een sector waar er zoveel handen te kort zijn, beleidsverantwoordelijken en directies erin slagen om het leven van hun medewerkers zuur te maken. Directies deinen er zelfs niet voor terug om vroeger overeengekomen gunstige loon- en arbeidsvoorwaarden af te pakken. Ze zijn dan verwonderd

dat heel wat personeel de sector verlaat ...

Wanneer zal men eens ophouden met het personeel in een onzekere toestand te brengen? Het personeel heeft voor een job in de zorg gekozen om voor patiënten te zorgen en hen bij te staan. Niet om een speelbal of een pionnetje te worden in een machtsspel dat nog maar weinig met het streven naar kwaliteitsvolle zorg te maken heeft.

BEZUINIGINGEN TROEF BIJ DE VDAB

Wim De Sutter is secretaris voor ACV Openbare Diensten bij de Vlaamse overheid. In tegenstelling tot Dominique bij het FAVV, ziet hij binnen de VDAB geen enkele reden waarom er taken uitbesteed zouden moeten worden.

“De loopbaanbegeleiding wordt al langer uitbesteed aan partners. In het nieuw Vlaams regeerakkoord staat dat de VDAB zijn kerntaken moet scherpstellen. Terwijl in wezen de bemiddeling en beroepsopleiding (op het lijf van de VDAB geschreven) nog in de kerntaken zitten. Maar als nu ook nog de beroepsopleiding ter discussie staat, dan weet ik niet wat de overheid ziet als taak van de VDAB. Dit gekoppeld aan de opgelegde besparingen, begint het stilaan op een soort verrottingsstrategie te lijken. Ik hoop dat ik mij vergis.

Vorig jaar ging het poets- en kantinepersoneel over naar de private firma ISS. We hebben er als vakorganisatie voor gezorgd dat die mensen met ongeveer dezelfde arbeidsvoorwaarden bij ISS aan de slag konden. Later bleek na een parlementaire vraag dat deze privatisering duurder uitpakte dan toen het personeel nog bij de VDAB aan de slag was. Ik hoor nu stemmen opduiken om dat personeel misschien weer in te sourcen.

Voor de eerste besparingsgolf van 20 miljoen die de

VDAB dit jaar moet doorvoeren, wordt gekeken naar consultancy-opdrachten en het uitbesteden van ICT. Nu viel die consultancy in cijfers wel mee omdat we veel kennis zelf in huis hebben. Maar dit gaat nog maar over 20 miljoen en we moeten naar 80 miljoen euro besparingen. Dat zal onherroepelijk de eigen werking geen goed doen.

Vandaag ligt de tewerkstellingsgraad in Vlaanderen hoog. Maar het aantal faillissementen en als gevolg daarvan het aantal inschrijvingen bij de VDAB zijn weer aan het stijgen. De regering zou beter moeten nadenken alvorens met dergelijke absurde besparingen te komen. Heeft iemand ooit de vraag gesteld of het werkingsbudget van 800 miljoen überhaupt voldoende was voor de VDAB?

De onrust is merkbaar bij de VDAB. Mensen kijken uit naar een andere job. En door de federale plannen rond de pensioenen zal dat niet bij de overheid zijn. Heel jammer want op zich behoort de Vlaamse overheid bij de betere werkgevers van het land.”